

[Valdemar Sørensen.]

omtrentlig faaet Dækning for Prisstigningerne indtil Januar 1940, hvor Husholdningsbudgettet laa paa 4 056 Kr. om Aaret, men heller ikke mere. Vil han planlægge sin Økonomi paa Grundlag af Husholdningsbudgettets Oktobertal i Aar, 4 964 Kr., maa han regne med en Formindskelse af sit Forbrug paa 919 Kr. eller 18—19 pCt. for at faa Balance, forudsat naturligvis for ham som for Arbejderen, at Prisudviklingen ikke løber videre med Budgettets Udgifter, inden han naar saa langt.

Og det er jo Sagen. For mange flere end de her nævnte Udsnit af Befolkningen, for alle dem med Indkomster en Del over eller langt under, hvad Statistikken i sine Beregninger betragter som en almindelig Middelindtægt, har Prisproblemet efterhaanden faaet en Aktualitet, der sætter meget andet i Skygge. Hans Majestæts illoyale Opposition kan folde sig ud her i Salen eller uden for; det ærede Medlem Hr. Jens Thomsen og ligesindede kan rasle med de 30 Sølvpenge, der skal faa Landmænd og Landsmænd til at kapere deres mærkelige Tungetale om den nye Tid; det er alt sammen borte med Blæsten, naar der spørges om Kartoffelprisen og Fedtprisen og de mange andre besynderlige Prisdannelser i Omsætningen. Det kan ikke skjules, at for den Følelse af Samhørighed, der lykkeligvis behersker saa godt som hele Nationen, er det ikke uden Betydning, at der snart kommer et Svar paa den Slags Spørgsmaal, og hvordan det Svar bliver. Til at begynde med burde det maaske siges, at Drømmen om et almindeligt Prisstop maa opgives. I et Land, hvorfra Eksporten kun i ringe Omfang gaar andre Steder hen end til en Kunde, der selv leverer os Hovedmassen af vore Importvarer, hvor de stigende Priser paa saavel udgaaende som indgaaende Varer ikke mere følger den gamle Lov om Tilbud og Efterspørgsel, men er Udtryk for en Ombytningensværdi, i sine Udsving dikteret af Tilstande, som for Tiden ogsaa er afgørende for mægtigere Samfund end vort — i et saadant Land kan man naturligvis kun til en vis Grad kontrollere de Prisbevægelser, som saaledes udefra bestemmer det hjemlige Prisiniveau. Imidlertid: under Omstændigheder, hvor den internationale Guldmøntfod for længst er sat ud af Funktion, er det selvfølgelig ikke nødvendigt at fastholde Valutakurser, der mere end fordobler baade Eksport- og Importprisen set i Forhold til Møntenheden i det Land, vi hovedsagelig sælger til og køber fra. Valutapolitikken er for Tiden mest et Spørgsmaal om Værdiernes Fordeling mellem

de forskellige Erhvervsgrupper og Samfundsklasser herhjemme, og det er derfor umiddelbart indlysende, at en Sænkning af de udenlandske Vekselkurser og en Opskrivning af Kroneværdien vilde være det mest direkte Middel til Beherskelse af Varepriserne.

Lige saa klart er det selvfølgelig, at en prisregulerende Valutapolitik vilde bringe Vanskeligheder, ikke alene fordi den maatte skære dybt for at neutralisere mulige Prisforhøjelser udefra paa saavel Eksport som Import, men ogsaa paa Grund af de Forskydninger i den hjemlige Økonomi, den vilde medføre. Det lader sig vel sige, og det lader sig sige med fuld social Ret, at kunde man sætte Kronen ned og Priserne op, da det var nødvendigt at skaffe Eksport- erhvervene bedre Kaar, maa det ogsaa være tilladt nu at sætte den ned for at hindre en yderligere Prisstigning, der kan blive katastrofal for en stor Del af Befolkningen og for hele Samfundøkonomien. Blot er det under Øjeblikkets Vilkaar ikke saa nemt gjort, som det er sagt, navnlig da den uafvendelige Tvist om en saadan Foranstaltning ikke maa løsne Baand, der binder os sammen om noget endnu vigtigere for Dagen og Fremtiden. Jeg tør derfor ikke haabe paa, at Fornuften, saa haardt trængt den for Tiden er fra alle Sider, sejrer paa dette Punkt, førend barskere Nød er for Døren.

Af Regeringspartiernes Ordføreres Taler fremgaar det da ogsaa tydeligt, at hvad man tænker sig at foretage er at skabe Befolkningen nogle Heller i Prisstigningernes uafadelige Strøm derved, som det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft sagde, at man vil lægge Loft over Priserne paa vigtige Livsfornødenheder, saadan som det allerede er gjort med Boligen og Brødet og senest med Smørret, og som det ærede Medlem Hr. Bertel Dahlgaard ønskede det gjort ogsaa med Brændsel og Kartoffler. Herved vilde allerede meget være vundet og mere endnu, hvis det tillige kunde lykkes at udstrække Prisfredningsbestemmelserne til nogle nødvendige Beklædningsgenstande, især saafremt der samtidig gennem Rationeringsforanstaltninger vilde blive skabt den størst mulige Sikkerhed for, at et rimeligt Forbrug i den Række Varer, der bliver Tale om, kan dækkes. Erfaringsmæssigt har prisregulerede Varer jo en, man kan næsten sige medfødt Tilbøjelighed til at forsvinde fra Markedet.

Men uden om den Gruppe af Varepriser, der saaledes kommer i Betragtning, vil der være en utallig Mængde andre Varepriser, som naturligvis ikke ukontrolleret kan faa